

губляться. Тут їх і рятує любов наставника – якщо вона є. (Уявлення, що любов до своїх вихованців – умова фахової придатності педагога, хибне. Цим даром, насправді, володіють одиниці). Валерій Фіалко повертав своїм студентам душевне опертя, бо ставився до кожного з них, як до власної дитини. А любов зцілює. Григорій Тютюнник, у смутку щодо сумної долі тих, кого не відкрили, писав, що для того, аби їм вирости, треба «щоб вони почалися з серця доброго, люблячого, самовідданого». І підсумовував: «Немає загадки таланту. Є вічна загадка Любові».

Валерій Олексійович Фіалко належав до тих зворушливих людей, без яких світ втрачає децицію своєї щедрості. Дяка Всевишньому – він сповна поділився з нами скарбами його палкого, людського серця, що в чуйності ставало невичерпним.

Ігор Кобрин залишив вагомий спадок

11 грудня 2023 року помер Ігор Кобрин (1951 – 2023), один із найпродуктивніших українських документалістів. Особливість його діяльності в тому, що заснована ним ще на початку 1990-х студія «Телекон» розгорнулася на повну силу вже в часи Незалежності, тоді, коли документальне кіно в нас ледве жевріло, а держава його фінансово майже не підтримувала.

Ігор Кобрин поєднував різні таланти – був сценаристом, режисером і продюсером. Він належав до категорії сценаристів-дослідників (мав дві вищі освіти – Львівський університет і КДІТМ ім. І. Карпенка-Карого), невтомно шукаючи і знаходячи маловідомі сюжети з історії України, переважно ХХ століття. Як режисер він знайшов вдалу форму – динамічне розгортання сюжету, що спирався переважно на архівні документи, завдяки чому його фільми-дослідження були переконливими, мали інтелектуальне наповнення і викликали довіру. Вміло застосовував музичний супровід. Особливо вдалий – і за масштабом і за втіленням – серіал «Собор на крові» (10 серій) про боротьбу українців упродовж ХХ століття за незалежну державу.

Як продюсер він зумів налагодити виробництво фільмів всупереч обставинам. Як це йому це вдалося? Ще в кінці 1980-х Кобрин став сценаристом та продюсером документальної кінотрилогії «Чорнобиль: Два кольори часу» (кінематографістів, які над ним працювали, удостоїли Національної премії ім. Т. Шевченка). Знімали стрічку під час Чорнобильської катастрофи. Кадри філь-

му мали неабияку документальну цінність і тому ними зацікавилися як вітчизняні, так і зарубіжні телеканали аби купити права на показ. Отримані кошти він вкладав у реалізацію наступних задумів, таким чином робота не зупинялася. Один за одним виходили фільми «Не хочу згадувати», «Слід кривавий стелиться», «Апельсинова долька», «Заручники свободи». 2008 року йому присвоїли звання заслуженого діяча мистецтв України – саме тоді, до 75-річчя Голодомору він випустив фільм «Хлібна гільйотина». Ігор Кобрин здобув і визнання колег по цеху – в 2007 і 2013 роках став лауреатом Національної премії «Телетріумф». Останніми стали його короткі серіали «1941. Заборонена правда» (2013) і «1945» (1920), показані на телеканалі «Україна 24». Як зазначається у Вікіпедії про першу з них, «Документальна стрічка спирається в своїй основі на гіпотезу Віктора Суворова (Володимира Різуна) про те, що радянське керівництво на чолі з Й. Сталіним готувалося до наступальної війни з Третім рейхом. Впродовж 5 серій автори фільму детально розкривають з точки зору даної теорії довоєнні події, які стали каталізатором початку Другої світової та німецько-радянської війни, а також висвітлюють катастрофу Радянського союзу у 1941 році, особливо в перші дні війни з Німеччиною. Редактор цього телеканалу Юрій Сугак високо оцінив обидва фільми: «Стрічки Ігоря Кобрини розповідають про історичний поворот світу та про те, як він вплинув на український народ. Це чесний, хоча і жорсткий погляд на період Другої світової війни. На час, що забрав мільйони життів. Ми вважаємо, що важливо показати глядачам новий ракурс глобальних історичних процесів».

Ці серіали викликали інтерес у широкого глядача і навіть дискусії, що в Україні рідко трапляється. Ігор Кобрин був невтомним трудивником і зробив значний внесок в українську документалістику.

Параджанов як художник: культура образу колажів і фільмів пізнього періоду (Закінчення)

Серед цього доробку впадає в око захоплення автора класичним європейським мистецтвом, особливо часто він застосовує репліки у бік Відродження, аранжує полотна Боттічеллі, Да Вінчі та ін. Окрему лінію складають автопортрети, у т. ч. постановочні фотопортрети-колажі в інтер'єрі. Здебільшого колажі та асамбляж Параджанова – це поліфонічні композиції, у яких обличчя, постать героя слугують тільки приводом для розростання фантазійного простору довкола та подекуди розчиняються у ньому. Предмет, що перебуває на рівні з героєм. Іноді Сергій Параджанов доходить у своїх рукотворних композиціях до хаосу – розщеплює форму на міриади фрагментів. Таким чином він пройшов до логічної межі в окресленому ним напрямі творчого пошуку. Цю стадію переживає загалом усе сучасне мистецтво нині, й це веде свій родовід від імпресіонізму, який уперше посягнув на форму, а наступні мистецькі течії ХХ ст. розвинули цей посыл і перевтілювалися в епоху постмодернізму, яка залишається актуальною на початку ХХІ ст. Сергій Параджанов є яскравим виразником – класиком цієї епохи.